

ПРАКТИЧНИЙ ІНТЕНСИВ

Кіно, живопис

**для утвердження української
національної і громадянської ідентичності**

консультант: Слободянюк А. М.

У мистецтві українського живопису утвердження української та громадянської ідентичності реалізується через зміст, форми, техніки, символи, а також через позицію самого митця.

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

1. Алгоритмічні уподобання платформ

Соцмережі (Facebook, Instagram, TikTok тощо) використовують алгоритми, що оптимізують показ контенту за критерієм залученості (лайки, коментарі, шерінги). Унаслідок цього найчастіше просуваються масові, розважальні або “вірусні” матеріали, а не нішеві культурно-освітні дописи. Алгоритми також створюють «пузирці фільтрів», в яких користувач бачить вміст, подібний до вже вподобаного, що зменшує шанси випадково натрапити на класичне чи сучасне українське мистецтво..

2. Низька цифрова медіаграмотність і недооцінка освітнього потенціалу соцмереж

Багато освітян і батьків сприймають соцмережі переважно як розважальний ресурс, а не як інструмент навчання чи популяризації культури. Згідно з дослідженням, українські педагоги часто нехтують можливостями соцмереж для підвищення інтелектуального потенціалу учнів, відводячи їм виключно “розважальну” функцію. Водночас емпіричні дослідження свідчать, що молодь використовує соцмережі для різних інтересів, проте в освітній сфері ця практика досі недорозвинена

3. Споживчі пріоритети молоді: розваги та новини

Для української молоді соцмережі — це насамперед платформи для спілкування, розваг і швидкого доступу до новин (зокрема, військових подій). Переважання Telegram, YouTube і Facebook як основних джерел інформації про війну в Україні відсуває культурний контент на другий план. Брак часу та психологічне навантаження підсилюють вибір “легшого” контенту — мемів, розважальних відео, інформаційних стрічок.

4. Соціокультурний комплекс меншовартості та орієнтація на Захід

Часто українська молодь вважає західне мистецтво більш престижним і “модним”, ніж локальне, вважаючи вітчизняні твори менш актуальними або застарілими. Водночас дослідження IREX показує, що індивідуальні лідери думок (інфлюенсери) мають значно більший вплив, ніж державні чи регіональні ініціативи, але серед них мало тих, хто системно просуває українських художників

5. Відсутність інституційної та спільнотної підтримки

Немає достатньо скоординованих проєктів чи кампаній, що заохочували б молодь створювати або поширювати контент про українське мистецтво. Зв'язок між молодіжними ГО, культурними інституціями та творчими спільнотами часто слабкий, хоча опитування виявило потребу у такій співпраці для залучення молоді до локального мистецтва

6. Комерційні мотивації та відсутність монетизації

Алгоритми стимулюють контент із високою залученістю, а популяризація мистецтва зазвичай не приносить миттєвого прибутку чи визнання. Дослідження вказують, що соцмережі підсилюють контент із найбільшою комерційною привабливістю, тоді як матеріали про художників часто залишаються “нішовими” через відсутність швидких конверсій (продажів, донатів). Крім того, алгоритмічні упередження зменшують видимість матеріалів від менш комерційно успішних груп користувачів, до яких належать і тих хто просуває мистецтво

Вирішення проблемних питань важливо - особливо в контексті культурної незалежності та самоствердження.

Форми реалізації утвердження української
та громадянської ідентичності у мистецтві
українського живопису

1. Тематика та образи

◆ Народні мотиви:

Побут, традиції, свята, український костюм, ремесла.

Приклад: твори Катерини Білокур, [Марії Примаченко](#).

◆ Українська історія та героїка:

Козаки, визвольні змагання, постаті історичних лідерів (Шевченко, Мазепа, Петлюра, [Стус](#)).

Приклад: [Опанас Сластіон](#), Олександр Довженко (в кіно і малюнку).

◆ Сучасні реалії:

Майдан, війна, добровольці

Живопис як реакція на події (особливо після 2014 року).

Приклад: роботи [Матвія Вайсберга \(цикл "Стіна"\)](#), Сергія Захарова, Олени Придубалової.

2. Використання національної символіки

Тризуб, рушник, вишивка, українські кольори, козацькі хрести.

Візуальне кодування українськості через кольори (жовтий–блакитний, чорний–червоний).

Можна згадати [Петра Лебединця](#), де колір набуває ідеологічного навантаження.

Приклад [картин Петра Лебединця](#)

3. Формування нової іконографії

Створення нових візуальних символів сучасного українця — захисника, волонтера, митця.

Міфологізація образів: наприклад, жінка-Україна, "воїн світла".

Книги:

[«Нова українська ікона ХХ і початку ХХІ століть. Традиційна іконографія та нова стилістика»](#)

У монографії відомого дослідника сакрального мистецтва професора Дмитра Степовика йдеться про нову ікону. Під цим терміном розуміються не тільки ті ікони, які створено недавно, але й ікони відроджені та оновлені в їх найважливіших рисах: іконографії (виборі кола святих і засобах їх зображення), стилістиці, богословських основах.

[«Новий ренесанс: ікони Андрія Дем'янчука»](#)

У новій книзі автор розвиває свою думку про стильовий характер українського іконо малярства, що якраз відрізняє наше ікономалярство від сакрального мистецтва інших країн, народів, держав східнохристиянської візантійської традиції

4. Громадянська позиція митця

Публічні висловлювання, участь у волонтерстві, реакція на політичні події.

Часто художники створюють серії на підтримку армії, продають роботи на благодійність, організовують виставки на тему ідентичності.

Наприклад: [Андрій Єрмоленко](#), Нікіта Тітов, Олександр Ройтбурд.

5. Повернення до репресованого спадку

Відродження "Розстріляного Відродження", імен, стилів, тем, які були знищені або заборонені за радянських часів.

Наприклад: візуальні цитати на твори [Бойчуків](#), або посилання на [Тараса Шевченка](#) не як поета, а як художника.

6. Мова візуального мистецтва

Мова картини — це не лише сюжет, а й стиль, палітра, настрої.

Українські митці часто звертаються до експресії, драматизму, світлотіні — як засобу передати переживання національної долі.

7. Освітньо-музейна діяльність

Виставки, інсталяції присвячені українському мистецтву як чиннику ідентичності.

Створення проєктів в ліцеях: “Код нації”, “Відроджені імена”, “Мистецтво Майдану”.

8. Цифрове мистецтво та NFT

Сучасні митці активно працюють у цифровому просторі, де створюють і просувають мистецтво з українським обличчям у світі.

[Колонка мисткині Олени Голуб](#)

[Передчуття та реальність війни у цифровому мистецтві України.](#)

<https://life.pravda.com.ua/culture/2022/06/7/248993/>

Утвердження української та громадянської ідентичності в живописі — це **свідомий вибір митця говорити про себе, свій народ і свою землю**, використовуючи мову образів, кольорів і символів.

Це не лише про форму,
а про **позицію, пам'ять і спротив.**

ПРОЄКТИ:

Академічні та серйозні
варіанти (довготривалі)

"Ідентифікація митця:
національна
приналежність і світогляд"
"Українське чи імперське:
мистецький вибір"
"Митець і Україна: між
спадщиною та позицією"
"Нація в палітрі:
дослідження національної
ідентичності художників"

ПРОЄКТИ:

Креативні варіанти
(короткотривалі)

"Чий пензель? "

"З Україною в серці чи в
паспорті?"

"Колір нації: мистецтво як
маркер ідентичності"

"На межі полотна й нації"

"Художник без кордонів чи без
Батьківщини?"

ПРОЄКТИ:

Інформативні
(експрес)

"Визначення національної
ідентичності митця"

"Художник і національна
позиція: аналітичний підхід"

"Мистецтво крізь призму
ідентичності"

"Чи український це
художник?"

"Де межа: культура, митець,
нація"

Сайти є потужним інструментом для формування не лише культурної компетентності, але й громадянської відповідальності та підприємливості й фінансової грамотності.

<https://lartgallery.ua/pro-nas> колекція нараховує більш ніж 4000 тисячі оригінальних картин українських художників ХХ століття. Ми пропонуємо роботи в стилі імпресіонізм та реалізм, але й інші напрямки, такі як експресіонізм та абстракція, ви також знайдете на нашому сайті. В нас представлені роботи таких великих українських художників, як Микола Глущенко, Сергій Шишко, Сергій Григор'єв, Олексій Шовкуненко, Федір Захаров, Петро Столяренко, Валентина Цветкова, Костянтин Ломикін, Роман Сельський, Адальберт Ерделі, Йосип Бокшай, Іван Марчук, Тіберій Сільваши, Анатолій Криволап та інші відомі імена.

<https://gs-art.com/upload/uf/c14/c14355bb2ef44a9c36f8bbe0c2ed67fa.pdf> український живопис та графіка ХХ-ХХІст. (12 жовтня 2008)

<https://ukrainart.com.ua/ua/about-us.html> складає частину проекту LvivArt, мета якого популяризувати твори українських художників, дизайнерів та майстрів.

https://uartlib.org/?srsltid=AfmBOoqCIWT4rGbopY7SsyaguhrJxwHkK_nXXunbPqDh0oli0KoBBw-6 бібліотека українського мистецтва.

<https://gs-art.store/> **GS-Art Store** – український онлайн магазин колекційних класичних та сучасних творів мистецтва. Ми охоплюємо широкий діапазон напрямків - від класичного до сучасного мистецтва у всіх його проявах: живопис та графіка, авторські принти та фотографія, інтер'єрна та паркова скульптура.

<https://kyiv.gallery/pro-galereiu> - KyivGallery – провідна онлайн-галерея сучасного мистецтва України.

Сайти з картинами українських художників можуть бути цінним ресурсом для впровадження таких наскрізних ліній, як:

«Громадянська відповідальність»:

- Ідентичність та патріотизм
- Розуміння суспільних проблем
- Виховання естетичного смаку та поваги до культурної спадщини
- Сприяння діалогу та критичному мисленню

«Підприємливість і фінансова грамотність»

- Розуміння цінності культурного продукту
- Стимулювання творчого мислення та інновацій
- Можливості для розвитку креативних індустрій
- Навчання основам авторського права та інтелектуальної власності
- Просування та монетизація творчості

Поєднання технічних (алгоритми), освітніх (медіаграмотність), соціальних (споживчі вподобання), культурних (комплекс меншовартості) та інституційних (відсутність підтримки) факторів створює середовище, в якому українська молодь рідко обирає просувати вітчизняних художників у соцмережах. Усвідомлення цих бар'єрів — перший крок до розробки цілеспрямованих стратегій (освітніх програм, колаборацій з інфлюенсерами, грантових ініціатив), які допоможуть розвинути інтерес і підтримку українського мистецтва серед молодого покоління.

Джерела створення презентації:

- <https://artes-almanac.com/maria-prymachenko/>
- <https://myhr.tg/1dGPUYpJ>
- <https://lartgallery.ua/>
- <https://uk.wikipedia.org/>
- <https://kyiv.gallery/petro-lebedynets>
- <https://www.facebook.com/protydiyadezinformatsiyi.cpd/posts/>

Цитати джерел Чат бота GPT4.0

[insight.kellogg.northwestern](https://insight.kellogg.northwestern.edu)

Social-Media Algorithms Have Hijacked “Social Learning”

16 серпня 2023 р. — The researchers argue that the way platform algorithms filter content interferes with the strategies people typically use for social learning.

[scientificamerican](https://scientificamerican.com)

Social Media Algorithms Warp How People Learn from Each Other

25 серпня 2023 р. — People's daily interactions with online algorithms affect how they learn from others, with negative consequences including social misperceptions, conflict and ...

lib.iitta.gov

[PDF] Using of Social Media in School Management

25 січня 2023 р. — The educational opportunities of social media among Ukrainian specialists are very underestimated. The value of social media as an instrument of the educational ...

eprints.oa.edu

[PDF] Online Social Networks as Means of Communication and Education ...

2 травня 2024 р. — The case method of Ukrainian youth social media application provides an in-depth understanding of the phenomenon, its components, actors involved etc. So, it is ...

[academia](https://academia.edu)

(PDF) Social Media's Impact on Gen Z Views of Ukraine War

1 січня 2024 р. — This article discusses the importance of social media in shaping young people's opinions about the armed conflict in Ukraine. According to the authors, social ...

[en.wikipedia](https://en.wikipedia.org)

Internet in Ukraine

30 листопада 2024 р.

svidomi.in

Що таке справжня українська культура і як її спотворювала Росія?

10 лютого 2023 р. — Молодь ... Популяризація української традиційної культури має відбуватися у співпраці науковців, громадянського суспільства та держави.

[irex](https://irex.org)

[PDF] Who influences Ukrainian youth on social media? | IREX

6 травня 2020 р. — We were particularly interested in identifying key influencers of national identity, socio-economic opportunity, and youth civic issues. KEY FINDINGS:.

[cultureinexternalrelations](https://cultureinexternalrelations.org)

[PDF] Cultural and creative sectors in Ukraine: Resilience, recovery, and ...

24 липня 2024 р. — The project's activities included: an online questionnaire that engaged 498 respondents from all over Ukraine, two online meetings with representatives of ...

[journals.sagepub](https://journals.sagepub.com)

Social Drivers and Algorithmic Mechanisms on Digital Media

19 липня 2023 р. — Algorithmic mechanisms on digital media are powered by social drivers, creating a feedback loop that complicates research to disentangle the role of algorithms.

[researchgate](https://researchgate.net)

algorithmic bias in media content distribution and its influence on ...

24 жовтня 2024 р. — The study concludes that algorithm bias limits the visibility of underprivileged groups and perpetuates current social injustices, posing ...

Додаток «Створи схожу репродукцію картини «Дівчина в червоному капелюсі» О. Мурашка з ШІ»

Підказка для чат бота COPILOT - [Подивись та проаналізуй картину Олександра...](#) | [Спробуйте підказку "Microsoft 365 Copilot"](#)

Подивись та проаналізуй картину Олександра Мурашка. Напиши промпт для створення схожої картини з усіма деталями

Відповідь

Картина Олександра Мурашка, яку ви надіслали, зображує людину в яскраво-червоному капелюсі з бантом на задній частині. Людина одягнена в темний одяг з напівпрозорими рукавами і сидить на світлому фоні. Обличчя людини приховане.

Ось промпт для створення схожої картини:

"Створіть олійну картину в стилі Олександра Мурашка, на якій зображена сидяча фігура в великому яскраво-червоному капелюсі з бантом на задній частині. Фігура повинна бути одягнена в темний одяг з напівпрозорими рукавами і розміщена на світлому фоні. Обличчя фігури має бути приховане."

Цей промпт використати для генерації зображення на сайті

[Leonardo.ai](https://leonardo.ai)

